

Het Streisand effect

Beschrijving

Onlangs liep ik tegen de term *het Streisand effect* aan en ik had geen idee welk effect dit was. Nu gebruik ik mijn eigen site ook om mezelf wijzer te maken, dus!

Waarom iets verbergen het soms juist zichtbaar maakt

In een tijd waarin informatie zich razendsnel verspreidt, kan de poging om iets te verbergen of te censureren juist leiden tot het tegenovergestelde: **massale aandacht**. Dit fenomeen staat bekend als het **Streisand-effect** genoemd naar een onverwachte hoofdrolspeler: *Barbra Streisand*.

Wat is het dan?

Het Streisand-effect beschrijft de situatie waarin pogingen om informatie te onderdrukken, verbergen of verwijderen er juist toe leiden dat die informatie veel breder verspreid wordt dan ooit. Het is gewoon zo dat hoe meer je iets probeert te verbergen, hoe groter de kans is dat iedereen het wil zien.

Barbra Streisand (1942-) in 2018

De term werd bedacht in 2003, toen Barbra Streisand probeerde een luchtfoto van haar huis in *California* offline te laten halen. De foto was één van de 12.000 die werden gepubliceerd op een milieusite die kusterosie documenteerde. Het werd nauwelijks iemand had het opgemerkt. Maar toen Streisand een rechtszaak begon, kreeg het wel media-aandacht. De foto werd **meer dan 400.000 keer bekeken in een maand**.

Waarom gebeurt dit?

1. **Psychologisch effect:** Mensen zijn nieuwsgierig naar wat verboden wordt.
2. **Media-aandacht:** Pogingen tot censuur trekken journalisten aan.
3. **Internetcultuur:** Bepaalde platforms versterken/verspreiden *forbidden content* uit rebellie.
4. **Het web vergeet niets:** Wat eenmaal online is, blijft vaak bestaan en kopieert zichzelf razendsnel.

Bekende voorbeelden

1. Barbra Streisand zelf

Zoals hierboven beschreven: een poging tot privacybescherming leidde tot wereldwijde bekendheid van een luchtfoto.

De bedoelde foto van het huis van Barbra

2. Scientology vs. YouTube

De *Scientology*-kerk probeerde een video van *Tom Cruise*'s religieuze toespraak offline te halen. Gevolg: duizenden kopieën en discussies op fora, en de opkomst van de hackersgroep *Anonymous*.

3. Ryan Giggs en Twitter

De voetballer wilde een affaire geheim houden en verkreeg een *“super-injunction”*¹. Zijn naam werd echter massaal verspreid via Twitter, zelfs terwijl Britse media die niet mochten publiceren.

4. Volkswagen en Dieselgate

Na pogingen om de impact van het dieselschandaal te beperken of te controleren, groeide de media-aandacht en publieke verontwaardiging alleen maar verder.

5. Chinese censuur en *“Winnie the Pooh”*

China blokkeerde afbeeldingen waarin president *Xi Jinping* werd vergeleken met *Winnie the Pooh*. Resultaat: de meme werd wereldwijd een symbool van internetvrijheid.

Chinees president Xi Jinping en voormalig Amerikaans president Barack Obama vergeleken met Winnie en Teigetje.

6. Ronald Beltzer en machtsmisbruik en wangedrag

Een Nederlandse voorzieningenrechter bepaalde, op verzoek van *Ronald Beltzer*, voormalig hoogleraar van de *Universiteit van Amsterdam*, dat *NRC Handelsblad* zijn voor- en achternaam niet mocht vermelden in een artikel over (vermeend) machtsmisbruik en (seksueel) wangedrag. Het verbod werd op sociale media al snel bekritiseerd, waarna de naam veelvuldig werd verspreid.

7. Rachel Hazes en de gecremeerde kroket

Rachel Hazes spande een proces aan tegen juicevlogger *Yvonne Coldeweijer* die haar *gecremeerde kroket* had genoemd. Als gevolg van de ophef werd het begrip *gecremeerde kroket* trending op verscheidene social-mediakanalen.

Hoe dan wel?

1. Transparantie is vaak effectiever dan censuur.
2. Online publiek is allergisch voor controle.
3. Censuur is zelden duurzaam op internet.

4. Een slimme media-aanpak voorkomt dat iets escaleert.

Het Streisand-effect is het bewijs van hoe het internet de dynamiek van macht, privacy en communicatie heeft veranderd. In plaats van controle, loont vaak **openheid/transparantie of stilte**.

¹ In het Engelse aansprakelijkheidsrecht is een **super-injunction** een type bevelschrift dat de publicatie van de in geding zijnde informatie verhindert en ook de verslaggeving over het feit dat het bevelschrift überhaupt bestaat, verhindert. De term werd bedacht door een journalist van *The Guardian* die verslag deed van de controverse rond de giftige stortplaats in Ivoorkust in 2006, die ertoe leidde dat *Trafigura* een controversieel bevelschrift kreeg. Vanwege hun aard kunnen mediaorganisaties niet melden wie een super-injunction heeft gekregen zonder in minachting van de rechtbank te handelen.

Datum aangemaakt
2025/07/29

default watermark